

Szörnytörvény

Szuverenitásvédelem, avagy a zsarnokság ákombákom ombudsmanjai

A szabadság hajótöröttjeiként átélт sérelmeket talán legpontosabban Montesquieu fénylő szavaival jellemezhetjük, amelyek pedig Ádám Péter fordításában így szólnak: „Nincs is kegyetlenebb zsarnokság annál, amit a törvények mögé bújva és a törvényesség ürügyén gyakorolnak: ilyenkor ugyanis – hogy úgy mondjam – épp azon a deszkán fojtják meg a szerencsétleneket, amelyre [a hajótörés után] sikerült felkapaszkodniuk.”¹

Ebben az írásban a Szuverenitásvédelmi Hatóság létrehozásának intencióját és intézménytörténeti helyét keresem.² Az intenciót a zsarnokság szülte jogi képtelenség fogalomkörében, az intézménytörténetet pedig a gonoszság és az elnyomókat a szabadságszerető emberektől védő alvilági ombudsmankodás tengelyén tudjuk értelmezni.

Akad jó és gonosz szuverén

Talán nem közismert, de a világ első ombudsman intézményét³ (még az 1809-ben megalapított, ugyancsak svédországi első parlamenti biztos előtt) az *abszolút, ám felvi-*

lágosult uralkodó, XII. Károly svéd király hozta létre egy Oroszország elleni balsikerű támadást követően törökországi száműzetése idején, még 1719-ben. Ennél a hivatalnál a svédek és az akkoriban a svéd királysághoz tartozó finnek védelmet találhattak az állam hatalmi túlkapásaival szemben.

Az ombudsman azóta is tartó, az állampolgári jogvédelemről szóló, a közigazgatást fegyelmező 20. századi világhódító útjának azonban, ahogy ez lenni szokott, lett sötét oldala is. Ugyanis az intézmény a 20. század második felében Afrikától Ázsiáig uralgó diktátorok közül, talán hatáskör-nélküliségük miatt, többnek is megtetszett. 1978-ban például a Fülöp-szigeteken a véreskező helyi szuverén, Ferdinand Marcos elnöki rendelettel diktatúrája szolgálatában hozta létre a csak neki felelős saját ombudsmanját (Tanodbayan).⁴ Szerencsére az autokrácia sem tévedhetetlen, a lengyel pártállam például póruł járt. A pártállam végnapjai idején, 1987-ben megválasztott Ewa Łętowska⁵ jogászprofesszor térségünk talán legkiválóbbjaként működött.

¹ *A rómaiak nagysága és hanyatlása.*

² Ennek az írásnak a szövegét a törvény parlamenti vitája idején, annak parlamenti elfogadása és kihirdetése előtt zártam le.

³ <https://www.jo.se/en/about-jo/history/>, https://www.taosinstitute.net/files/Content/5693950/Lang_Journal_of_Conflictology_Article_2011.pdf, <https://oikeuskansleri.fi/en/history>

⁴ https://en.wikipedia.org/wiki/Ombudsman_of_the_Philippines, <https://www.ombudsman.gov.ph/>

⁵ <https://verfassungsblog.de/author/ewa-letowska/>

Itthon

A hazai rendszerváltás demokrácia-építő munkájának utolsó jelentős fejezete az ombudsmani intézményrendszer kialakítása volt. 1995 és 2011 között itthon és külföldön is elismert független ombudsmanok dolgoztak általában az emberi jogok, a kisebbségi jogok és az információszabadság) védelmében. Ennek hármasa 2008-ban egészült ki a Jövő Nemzedék Országgyűlési Biztosa intézményével. A parlamenti szintű kisebbségvédelem, valamint az adatvédelemnek és az információszabadságnak egy kézbe adott integrált védelme nemzetközi tekintetben is innováció volt. Mindez 2012-ben a szakosított biztosok függetlenségének megszűntével és az adatvédelmi biztos hivatalának felszámolásával tört meg, vált, reméljük időlegesen, semmivé.

Orbán *okos autokráciájában*⁶ színre léptek az intézménytörténetből ismert küldetésüket tekintve is kamuombudsmanok. Mára a piperkőc semmittevésnek az ombudsmantörténetben eddig ismeretlen modellje jellemzi a Kozma Ákos vezette, egészen (tragi)komikussá lett intézményt,⁷ amelynek függetlenséghiányát jelzi, hogy a Nemzeti Emberi Jogi Intézmények Világszövetségének (GANHRI) döntése B kategóriássá minősítette le a korábban tekintélyes hazai intézmény utódját.⁸

⁶ <https://www.klubradio.hu/archivum/szabada-palya-2023-oktober-06-pentek-2100-36165>

⁷ <https://www.facebook.com/drkozmaakoslookingatthings/>

⁸ <https://ganhri.org/membership/>, <https://helsinki.hu/ombudsman/>

A rendszerszintű korrupciót nem üldöző ombudsmanszerű nemhatóság

Az Integritás *Hatóság* elnökét a hatalom legbensőbb kebelbeli jelölése után nevezte ki az arra oly érdemes köztársasági elnök. Ez a „Hatóság” fedőnevű valami amúgy hatósági jogkörökkel nem rendelkezik. Ellenkezőleg, Orbánnak falazó olyan ombudsmanutánczat, amelynek működési elve éppen ellentétes az ombudsmanokéval. Amíg ugyanis az ombudsmanhivatalok a társadalmi nyilvánosság intézményei, addig az Integritás Hatóság tevékenysége titkos, az unió egyik legkorruptabb rendszerének épített spanyolfal, amellyel Orbánék állítólag „az európai uniós költségvetési források felhasználásának még hatékonyabb ellenőrzését ellátó intézményrendszer” hoztak létre. Nem kicsit kilógó nem kicsi lóláb, hogy a hazai adófizetők sérelmére elkövetett mindennapi korrupcióra a hatásköre még az egyébként is üresen kongó deklarációk szintjén sem terjed ki.⁹

Ez a kissé hosszú bevezető arra szolgál, hogy meglássuk a Szuverenitásvédelmi Hatóság igazi karakterét.

Az újabb példa nélküli, vállaltan zsarnokvédő képződmény

Itt a legújabb autonóm (!?) államigazgatási szerv, a Szuverenitásvédelmi Hatóság. Ez a korábbiakkal szemben már olyan *ellenombudsman*, amellyel Orbánék megint szintet léptek. A már megismert

⁹ Lásd erről: <https://www.es.hu/cikk/2023-02-03/majtenyi-laszlo/a-nemzeti-lopasugyi-foispansag.html>

kamuombudsmanok után létrejött a deklaráltan a szabályozás öröknek hitt filozófiáját ellentétébe váltó fordító ombudsman, amely az alávetettek által fenyegetettnek vélt tekintélyuralmat egészen kendőzetlenül védelmezné a szabadságszerető polgároktól, szervezeteiktől.

A felületes olvasó akár térképeszeti tárgyú valaminek gondolhatná az új zsarnokságvédelmi izét, amely „feltérképezi és vizsgálja azon szervezeteket, amelyek külföldről származó támogatás felhasználásával megvalósuló tevékenysége befolyást gyakorolhat a választások kimenetére”. Ugyancsak „feltérképezi” és vizsgálja azon szervezeteket, amelyek külföldről származó támogatás felhasználásával a választói akarat befolyásolására irányuló tevékenységet folytatnak, vagy ilyen tevékenységet támogatnak.”¹⁰

Persze nem térképeszetről van szó, hanem titkosszolgálati nyúlványról, propagandaeszközzel, a közéletileg aktív polgárok megfélemlítéséről és a társadalom tájékoztatlanabb csoportjainak megtévesztéséről.

Nem árt, ha a megtévesztő, megfélemlítő szabályozásban van olyan elem, amely a valósággal legalább távolról kapcsolatba hozható. Ilyen a pártok külföldi támogatásának tilalma. A nemzetközi minták jellemzően korlátozzák a pártok számára a külföldi források felhasználását, hiszen a nemzeti választások az országlakosok, a politikai közösség benső ügye. Az Eötvös Károly Intézet már 2007-ben elemzést¹¹ és a pártok

által parafált, de aztán alá nem írt pártközi megállapodással erősített törvénykonceptiót¹² is készített, az akkor is botrányos, a köztársaságot mérgező, bűncselekményekkel, költségvetési csalásokkal övezett párt- és kampányfinanszírozás jogállami vá tételéről, amely kizárta volna a pártok számára a külföldi támogatók igénybevételét.

Csakhogy a demokráciák és a választási autokráciák a kampányok tekintetében nem valamely részben, hanem alapvetően különböznek. Demokráciában mindenütt szigorúan szabályozottan és limitált költségekből az összes állami szerv és az összes közszolgálati médium szigorúan semleges magatartása mellett a kampányidőszakra korlátozottan zajlik a választási kampány. Ezzel ellentétben az Orbán-rendszerben, hasonlóan a jobb- és baloldali, valamint teokratikus diktatúrákhoz, a gyűlöletet terjesztő heccsajtóban, az állami rádiókban és televíziókban, a Közép-Európai Sajtó és Média Alapítvány sok száz közlönyében, a közösségi oldalakon, de még a NER néhány konszolidáltabb hangú sajtótermékében és az utcai óriásplakátokon is központosítottan, sokmilliárdos költséggel az év 365 napján szakadatlan üzemmódban egymásba érő politikai kampányhadjáratok követik egymást. Ettől a körülménytől eltekinteni lehetetlen.

Bagoly mondja verébnek

A szuverenitásvédő törvénytervezet preambuluma (bevezetése) arra pa-

¹⁰ Nemzeti szuverenitás védelméről, törvényjavaslat, 3. § b), c) pontok.

¹¹ <https://ekint.org/lib/documents/1479119381-apatfinanszirozasalpelvei.pdf>

¹² <https://www.ekint.org/part-es-kampanyfinanszirozás/2007-08-21/megallapodas-tervezet-a-part-es-kampanyfinanszirozás-atalakításarol>

naszkodik, hogy a 2022. évi országgyűlési választási kampányt külföldről próbálták befolyásolni, amit igazolt az ugyancsak a propaganda-főnök Rogán felügyelte „az egységes baloldali ellenzék támogatásait feltáró nemzetbiztonsági vizsgálat is”. Ez nem titkosszolgálati munka, hanem annak bohózata!

A Szuverenitásvédelmi Hatóság feladata, hogy itthon feltárja „a demokratikus vita, valamint az állami és társadalmi döntéshozatali folyamatok befolyásolására irányuló tevékenységeket, ideértve az állam közhatalmi feladatait gyakorló személyek tekintetében e személyek döntéshozatali eljárását befolyásoló tevékenységet”.¹³ A hivatal az állami propaganda eszköze, az általa lefolytatott eseti vizsgálatok eredményét közzéteszi honlapján, ezzel munícióval látja el propagandamédiáit, miközben a „nyilvánosságra hozott jelentésével szemben jogorvoslatnak nincs helye”¹⁴.

Eközben a magyar kormányzat az elmúlt években kiterjedt eszközrendszerrel, nemegyszer nyíltan, rendszeresen beavatkozott a környező országok választási küzdelmeibe, az ezekben az országokban hozzánk hasonlítva még valóban szabad *demokratikus vitába*. Ennek részeként a magyar kormányzati politika eszköztárába beletartozott például a hazai pártoktól korábban nem függő, akkor a Fideszt sem kiszolgáló RMDSZ és hatásában a magyar kisebbség parlamenti képviselője elleni amúgy sikertelen akciók; ennek keretében a jelentéktelen Erdélyi

Magyar Néppárt (EMNP) támogatója pénzzel és paripával. A mai napig a Fidesznek bármiért kedves bármely párt/politikus támogatása Szlovákiától Szerbiáig, sőt akár a magyar kisebbséggel nem is rendelkező Lengyelorszáig, sőt Franciaországig¹⁵ mindennapos, és nyilvánosan vállalt az akár befektetéssel is terhelt kampányolás. Ennek eszközei a sajtóbefolyásolás, pénzelés, a külhoni pártok és politikusok, ideértve még a hangsúlyosan magyarelles, viszont illiberális Fico melletti nyílt kampányolást is¹⁶ (ettől a kavarástól talán nem függetlenül legutóbb sem lett a magyar kisebbségnek parlamenti képviselője Pozsonyban).

Minden közbeszéd államellenes lehet, a szabályozásban egymással nem összeegyeztethető közfunkciók – titkosszolgálat és propaganda – keverednek, a normavilágosság hiánya

A törvény a Szuverenitásvédelmi Hivatal feladatai között olyan tárgyakat határoz meg, amelyek egyébként titkosszolgálatiak, azaz az Alkotmányvédelmi Hivatal feladatkörébe tartoznak (OK, de akkor mi szükség van Alkotmányvédelmi Hivatalra? – kérdezhetnénk), így: „feltárja az információk manipulálására irányuló és dezinformációs tevékenységeket, a demokratikus vita, valamint az állami és társadalmi döntéshozatali folyamatok befolyásolására irányuló tevékenységeket, ideértve az állam

¹³ A nemzeti szuverenitás védelméről, törvényjavaslat, 3. § a) pont.

¹⁴ Uo. 6. § 7. pont.

¹⁵ <https://hu.euronews.com/2022/05/30/financial-times-le-pen-orban-kozvetlen-utasitasara-jutott-mkb-hitelhez>

¹⁶ Lásd erről részletesen Kerényi György kiváló elemzését: <https://www.szabadeuropa.hu/a/hogyan-uldozzem-ugy-a-civileket-hogy-ne-sertsem-mega-szovetsegeseget-szuverenitas-es-a-hataron-tulit-amogatások/32693387.html>

közhatalmi feladatait gyakorló személyek tekintetében e személyek döntéshozatali eljárását befolyásoló tevékenységet.”¹⁷

Ám nem is áll itt meg, hanem úgy folytatja, hogy „feltérképezi és vizsgálja azon szervezeteket, amelyek külföldről származó támogatás felhasználásával megvalósuló tevékenysége befolyást gyakorolhat a választások kimenetelére; vizsgálja azon szervezeteket, amelyek külföldről származó támogatás felhasználásával a választói akarat befolyásolására irányuló tevékenységet folytatnak, vagy ilyen tevékenységet támogatnak”.¹⁸

Szögezzük le, nincs olyan társadalmi vita, közéleti sajtó- vagy médiamegjelenés, amely ne gyakorolhatna befolyást választói magatartásra.

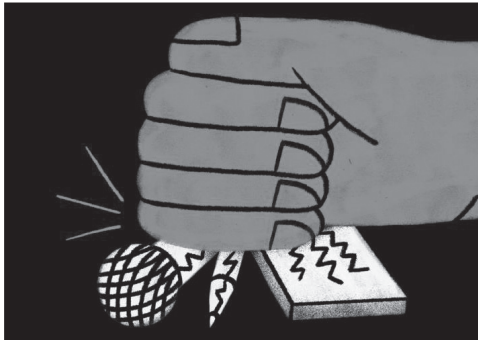
A hatóság tevékenységének nyilvánvaló intenciója – amely cél a titkosszolgálatok normális jogállami működését ki is zárja – a Rogánék kezébe került két fontos állami szféra, a titkosszolgálat és a propaganda összekapcsolása. A törvény alapján, mivel minden közéleti megnyilvánulás a választói akaratot befolyásolhatja, a Szuverenitásvédelmi Hatóság minden közéleti, illetve sajtótevékenységet (legyen

az hagyományos vagy közösségi média) folytató szervezetet, klubot, civil szerveződést megbélyegezhet. További célja, hogy törvényi felhatalmazás alapján fellépése nyomán más állami hatóságok adott esetben a jogsértőket szabálysértési, esetleg büntetőeljárás alá vonhatják, és jogi személyeket meg is szüntethetnek.¹⁹

Örkény István nyomán ezt úgy foglalhatjuk össze, hogy a Szuverenitás Hatóság működése nyomán, akik eddig nem féltek, végre kezdjenek el félni, akik pedig már eddig is

féltek, ezentúl jobban féljenek.²⁰

A törvény abszurditására talán kézenfekvő példákat a nemcsak hogy külföldről, hanem külföldi pártok által finanszírozott, egész Európában – így Magyarországon is – szabadon működő német pártalapítványok adják: a Friedrich Ebert, a Konrad Adenauer és a Heinrich Böll²¹ alapítványok, természetesen alapítójuk értékeit közvetítve a szociáldemokrata, a keresztény-konzervatív, illetve a környezetvédő politikai értékek, valamint a Német Szövetségi Köztársaság politikai kultúrája egészének nyílt terjesztésével befo-

Orbán Lapjáról Kitiltottak Társasága
Forrás: O.L.K.T.

¹⁷ Nemzeti szuverenitás védelméről, törvényjavaslat, 3. § a) ab), ac) alpontok.

¹⁸ Uo. 3. § b), c) pontok.

¹⁹ Uo. 29., 32. §.

²⁰ Lásd: Örkény István: Forгатókönyv.

²¹ <https://budapest.fes.de/hu/>, <https://www.kas.de/hu/web/ungarn>, <https://www.boell.de/en>, https://nepszava.hu/3215353_fidesz-szuverenitasvedelmi-torveny-partok-kulfoldi-tamogat-as-ellenzek; a KAS pártalapítványként 2008-ban még pénzelte is a Fidesz pártalapítványát!

lyást gyakorolhatnak mindenütt, így nálunk is az állampolgári, választói magatartásokra. A Szuverenitás törvény ezek magyarországi működését alsó hangon is kifejezetten helyteleníti és korlátozandónak tartja.

Tájékozatlan egyesek azt is mondhatnák, hogy a törvény, bármennyire rémes, csak a külföldi adományok esetében alkalmazható. Persze, ilyen általánosságban ez is elfogadhatatlan, de, utaltunk már erre, egészen botrányos a jogállamiság alapját jelentő normavilágosság körében a külföldi támogatás meghatározatlansága. A törvényíró afféle rossz diákként azt hajtogatja, hogy „*külföldről származó támogatás felhasználásával megvalósuló tevékenység*”, meg a másik törvénybe beírt homály, miszerint „*külföldi támogatás: más államtól, külföldi természetes vagy jogi személytől, jogi személyiséggel nem rendelkező szervezettől származó vagyoni hozzájárulás*”.²² Ennek alapján még azt sem tudjuk bizonyossággal eldönteni, hogy például a magyar újság, civil szervezet stb. – ideértve persze a CÖF-öt, a Pesti Srácokat és a Megafont is – csak az erdélyi nem magyar állampolgár magyartól kapott húsz lej adomány következtében kerül a törvény hatálya alá, vagy akkor is, ha az erdélyi adományozó éppen rendelkezik magyar állampolgársággal.

A hatóság mint spicli

A civil szervezetek adataikat más-képp kezelik, mint az állami sóhivatalok. Rogán legújabb alaptörvény-módosítása felszámolná a Harmadik Köztársaság egyik nagy vívmányát, az állammal szemben alapjogként

biztosított magánélet-védelmet.²³ E dicstelen hatóság „a vizsgált szervezet ... kezelésében levő, a vizsgált ügygel összefüggésbe hozható összes adatot megismerheti, arról másolatot készíthet, és az összes ilyen iratba – ideértve az elektronikus adathordozón tárolt iratokat is – betekinthez, illetve azokról másolatot kérhet”,²⁴ továbbá, persze a személyes adatokra vonatkozó követelmények betartásával, „más állami szervekkel és nem állami szervekkel megállapodást köthet a feladatai ellátáshoz szükséges tájékoztatás nyújtása érdekében”. Például az Eötvös Károly Intézet működése, állítjuk, miután minden tevékenységünk nyilvános, semmilyen olyan adatot, titkot nem tartalmaz, amely a Szuverenitás Hatóságra tartozna. Nem vagyunk hivatal. Ma már, nem függetlenül a civil szervezetek forráshiányától, akárcsak a többiek többsége, sem szerverrel, sem pedig intézeti számítógépekkel nem rendelkezünk. Ellenben a honlapunkon megtalálható és a közösségi médiában elérhető intézeti munkáink nyilvános dokumentumait, továbbá minden szövegünket saját laptopjainkon és telefonjainkon tároljuk. Ezeken, természetesen, egymással sem megosztott személyes és személyközi titkaink, valamint az intézeti tevékenységünkötől függetlenül végzett hivatásunkhoz kapcsolódó iratok ugyancsak találhatóak. Nincs alkotmányos jogalapja semmilyen Szuverenitás Hatóságnak arra, hogy ezek között turkáljon.

²³ https://hvg.hu/gazdasag/20231114_rogan_antal_gazdasagi_bizottsag_digitalis_ugyintezes_turizmus_ksh

²⁴ A nemzeti szuverenitás védelméről, törvényjavaslat, 8. § 1/a) pont.

²² Uo. 3., 33. §.

Mit lehet tenni?

Ha a tudatos polgár a morális jogok alapján és a pozitív jog technikai követelményei szerint is alaktalan és gonosz szabályozással kerül szembe, több lehetséges magatartást is mérlegelhet:

Megfontolhatja Radbuch híres formuláját, és eszerint osztályozhatja a szabályt: Mondhatja, hogy általános szabályként elismeri, hogy a pozitív jogot kell alkalmaznia akkor is, ha az igazságtalan vagy célszerűtlen. Ehhez viszont azt is hozzáteheti, hogy az elviselhetetlenül igazságtalan törvénynek meg kell hajolnia az igazságosság előtt, emiatt az a törvény, amely nem is törekszik az igazságosságra, elveszti jogi jellegét.

Eljuthat továbbá arra az álláspont-

ra is, hogy a Radbuch-formula alkalmazása természete szerint bizonytalan. Ugyanis nehéz azt eldönteni, hol éri el a morális megalapozottság hiánya azt a szintet, ahol a törvény jogként elismerése megszűnt. Ebben az esetben nem a szabály jogi érvényességét fogja vitatni. De a végeredmény lehet hasonló, ha bejelenti, hogy nem engedelmeskedik az igazságtalan normának. A civil szervezetek a civiltörvénnyel szemben, kifejezetten sikeresen, éppen ezt az utat járták.

Végül alattvalóként választhatja azt is, hogy jobb a békesség, legjobb meggyőződése ellenében engedelmeskedik a többségnek.

A magam részéről ez utóbbi magatartást nem javaslom!

Szerzőink könyvei

